

ROZHODNUTÍ

Nejvyšší správní soud jako soud kárný rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a členů JUDr. Milady Šámalové, JUDr. Ivany Doubkové, Mgr. Vladimíra Hackla, JUDr. Petra Hajna a JUDr. Zdeňka Nováka v právní věci kárného navrhovatele: **předseda Krajského soudu v Ústí nad Labem**, se sídlem Národního odboje 1274, Ústí nad Labem, proti kárně obviněné: **JUDr. I. Š.**, předsedkyně Okresního soudu v Liberci, v řízení o návrhu na zahájení kárného řízení ze dne 21. 10. 2013, při ústním jednání konaném dne 10. 1. 2014,

t a k t o :

Podle ustanovení § 19 odst. 1 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, **s e**

JUDr. I. Š.
nar. X,
předsedkyně Okresního soudu v Liberci,

u z n á v á v i n n o u, ž e

neoprávněně rozhodla o snížení platu za měsíc březen 2013 soudci Mgr. O. M. o částku 1.682 Kč a o snížení paušální náhrady za měsíc březen 2013 o 69 Kč, což odůvodnila tím, že tento soudce měl v březnu 2013 neomluvenou absenci na pracovišti v délce 3 hodiny 21 minut a nevyužil tak plně pracovní dobu a nedodržel základní pracovní povinnost,

t e d y

z a v i n ě ě p o r u š i l a

povinnosti spojené s funkcí předsedy soudu.

T í m s p á c h a l a

kárné provinění podle § 87 odst. 2 ve spojení s § 127 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů, přičemž podle § 88 odst. 3 zákona č. 6/2002

se upouští od uložení kárného opatření.

Odůvodnění:

I. Obsah návrhu na zahájení řízení

[1.] Předseda Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále jen „kárný navrhovatel“, příp. „navrhovatel“) podal k Nejvyššímu správnímu soudu návrh na zahájení kárného řízení proti předsedkyni Okresního soudu v Liberci JUDr. I. Š. (dále též „kárně obviněná“). Tento návrh odůvodnil tím, že kárně obviněná neoprávněně rozhodla o snížení platu za měsíc březen 2013 soudci Mgr. O. M. o částku 1.682 Kč a o snížení paušální náhrady za měsíc březen 2013 o 69 Kč, což odůvodnila tím, že tento soudce měl v březnu 2013 neomluvenou absenci na pracovišti v délce 3 hodiny 21 minut a nevyužil tak plně pracovní dobu a nedodržel základní pracovní povinnost. Toto rozhodnutí pak bylo impulsem ke vzniku napětí mezi soudci Okresního soudu v Liberci a předsedkyní tohoto soudu, které přetrvává do současnosti. JUDr. Š. tak porušila povinnosti předsedy okresního soudu podle ustanovení § 127 odst. 1 písm. a) zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, ve znění pozdějších předpisů („zákon o soudech“), čímž pochybila jako manažer a dopustila se tak kárného provinění podle ustanovení § 87 odst. 2 zákona o soudech. Za to jí kárný žalobce navrhuje uložení kárného opatření podle ustanovení § 88 odst. 1 písm. a) zákona o soudech a soudcích – důtku.

[2.] V odůvodnění návrhu kárný žalobce uvedl, že se na něj dne 22. 4. 2013 obrátil soudce Mgr. M. se stížností na postup kárně obviněné ve věci snížení platu za měsíc březen 2013, přičemž s tímto podnětem se ztotožnila rovněž soudcovská rada Okresního soudu v Liberci. Dne 24. 4. 2013 se uskutečnila schůzka kárného navrhovatele JUDr. Kohoutka s JUDr. Š., a to za účasti místopředsedů krajského soudu JUDr. H. a JUDr. Š. JUDr. Š. zde uvedla, že neprovedla „sražení z platu soudce“, nýbrž aplikovala ustanovení § 34 odst. 2 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o platu“). Současně uvedla, že je připravena svůj názor obhájit v občanskoprávním sporu. Vedení krajského soudu jí sdělilo, že s jejím postupem nesouhlasí, upozornilo ji na odpovědnost za chod soudu a také na osobní zodpovědnost v případě neúspěšného soudního sporu s Mgr. M. Tento spor byl zahájen žalobou Mgr. M, podanou dne 29. 4. 2013.

[3.] Dne 14. 5. 2013 jednal JUDr. Kohoutek s předsedou soudcovské rady okresního soudu Mgr. K., který uvedl, že roste napětí mezi částí soudců a předsedkyní JUDr. Š. Dne 16. 5. 2013 proběhlo jednání mezi JUDr. Kohoutkem a JUDr. Š., která nepřipouštěla vlastní pochybení. Proto jí JUDr. Kohoutek sdělil, že v případě úspěchu Mgr. M. v žalobním řízení na ni podá kárný návrh. Dále jí stanovil lhůtu dvou měsíců na vyřízení situace s tím, že pokud k tomu nedojde, bude to považovat za manažerské selhání a věc bude řešena podáním kárného návrhu. Dne 16. 10. 2013 vyhlásil Okresní soud v České Lípě rozsudek sp. zn. 34 C 126/2013, kterým bylo Mgr. M. v plném rozsahu vyhověno.

II. Vyjádření kárně obviněné

[4.] Kárně obviněná ve vyjádření ze dne 27. 11. 2013 především uvádí, že s kárným návrhem nesouhlasí a domnívá se, že není důvodný.

[5.] Podle ustanovení § 127 odst. 1 písm. a) zákona o soudech platí, že je povinna zajišťovat chod soudu po stránce personální a organizační, což v žádném případě neporušila. Do funkce předsedkyně soudu nastoupila dne 1. 10. 2012, „a to do poměrně bouřlivých poměrů“. Již v době, kdy se přihlásila do výběrového řízení, totiž proti ní byla organizována kampaň a docházelo k útokům na její čistě soukromé poměry. Napětí mezi kárně obviněnou a soudci tedy vzniklo ještě předtím, než se ujala funkce. Kárný návrh ji proto viní z něčeho, na co neměla žádný vliv a co vzniklo před jejím nástupem. Žádný manažer by ostatně neměl být postihován za to, jak jej hodnotí ti, nad nimiž vykonává určitou pravomoc. Celá situace by prý byla dávno vyřešena, pokud by předseda krajského soudu tyto tlaky proti její osobě nepodporoval. Jeho postup je zaujatý a osobní.

[6.] JUDr. Š. tvrdí, že svoje povinnosti se snaží plnit na maximum a velmi ji proto mrzí, že je přehlíženo vše fungující. Podařilo se jí vymoci dluhy, začala s opravami budovy, vypořádala se s množstvím spisů po celé řadě soudců, kteří odešli do důchodu. Vedle funkce předsedy plní též funkci civilního místopředsedy. Její činnost je kladně hodnocena veřejným ochráncem práv i krajským soudem. Přesto je první a jediná věc, se kterou je předseda krajského soudu nespokojen, řešena hned podáním kárného návrhu a nikoliv projednáním či výtkou.

[7.] Kárně obviněná tvrdí, že o snížení platu Mgr. M. nerozhodla, nýbrž pouze neproplatila tu část, která odpovídala hodinám jeho neomluvené absence na pracovišti. Konala plně v souladu s právním názorem a výkladem Ministerstva spravedlnosti a poté, co soudce nerespektoval svoji povinnost naplnit fond pracovní doby, věc se snažila řešit neformálně, nicméně pro naprostou nespolečnou spolupráci ze strany Mgr. M. bezvýsledně.

[8.] Pracovní režim je velmi benevolentní, je stanovena pružná pracovní doba a její základní úsek je určen od 9-11 hod. s tím, že měsíční fond pracovní doby lze čerpat dle individuálních preferencí soudců od 6-21 hod. Vyžadovanou podmínkou je však splnění pracovní doby v trvání 8 hodin denně.

[9.] V případě Mgr. M. ale žádný důvod pro neodpracování necelého půldne v březnu 2013 dán nebyl a nepřijal ani nabídku napracovat si chybějící hodiny v dalším měsíci nebo dodatečně požádat o volno. JUDr. Š. byla povinna respektovat stanovisko ministerstva, že v tomto případě nelze vyplatit rozpočtové prostředky na výplaty, neboť by došlo k jejich neoprávněnému čerpání. Pokud by tak neučinila, vystavila by se riziku kárného návrhu podaného ministrem spravedlnosti, případně podání žaloby o náhradu škody. Vyřešení sporu v rámci civilního řízení proto považovala za šetrnější a vstřícnější postup než kárné řízení proti Mgr. M. Způsob jednání Mgr. M. vůči předsedkyni okresního soudu přitom kritizoval i kárný navrhovatel, který jej osobně nabádal, aby svoji nepřítomnost na pracovišti řešil. Jmenovaný však vedení soudu zcela ignoruje a tvrdí, že nevidí důvod, proč by se v pracovní době s předsedkyní soudu vůbec bavil.

[10.] Otázka nezaplacení neomluvených hodin je právně sporná a není řešena judikaturou. Jediné rozhodnutí bylo vydáno právě v této věci, nicméně jedná se o tzv. bagatelní rozhodnutí. Zahájení kárného řízení by proto JUDr. Š. chápala teprve tehdy, když by neuposlechla povinnost uloženou v rozsudku; za dané situace se však jedná o návrh šikanózní a chápe jej jako zastrašovací opatření, které má varovat všechny soudní funkcionáře. Nevyplacení předmětné částky a řešení sporu o právní otázku proto nemůže naplňovat potřebnou míru společenské nebezpečnosti a závažnosti, jež musí být dána, aby se jednalo o kárné provinění.

[11.] Za nereálný považuje kárně obviněná požadavek „vyřídit“ napětí u okresního soudu, a to též proto, že toto napětí je kárným navrhovatelem podporováno. Je sice pravda, že jí stanovil dva měsíce, nicméně bez bližší konkretizace, jaké nedostatky mají být odstraněny. Je rovněž nemyslitelné, aby byl předseda soudu v podstatě nucen poslouchat soudcovskou radu. To by totiž znamenalo, že by předseda soudu musel rezignovat na dohledovou činnost, neboť kárně obviněná je opakovaně kritizována i za sledování průtahů a vyvozování kárné odpovědnosti soudců. Soudcovská rada je přitom pouze poradním orgánem předsedy soudu, nicméně v případě Okresního soudu v Liberci se tak nechová.

[12.] Ze všech uvedených důvodů JUDr. Š. navrhuje, aby byla kárného návrhu zproštěna.

III. Průběh ústního jednání

[13.] Kárný žalobce setrval na podaném návrhu a zdůraznil, že celý případ sledovala i předsedkyně Nejvyššího soudu JUDr. B.

[14.] Kárně obviněná především uvedla, že je kárným navrhovatelem viněna za prohru v civilním soudním řízení a také za růst napětí na okresním soudu, které zde však panovalo již daleko dříve. Skutečnost, že i soudci mají povinnost odpracovat týdně 40 pracovních hodin, není její nápad. V každém případě se jednalo o sporný právní problém, který byl vyřešen teprve rozsudkem Okresního soudu v České Lípě v říjnu 2013, který plně respektuje. Dovede si proto představit, že by proti ní byl podán kárný návrh za nerespektování judikátu, avšak v daném případě se tak stalo jen za její právní názor. JUDr. Š. uvedla, že negativní vztah k ní měli soudci od počátku výběrového řízení na funkci předsedy okresního soudu a její neoblíbenost je dána nesporně též tím, že sama podala proti některým soudcům kárné návrhy. Pravidla rozvržení pracovní doby byla stanovena na okresním soudu již předchozím vedením a ona sama je jen liberalizovala tím, že minimalizovala pevnou část pracovní doby na dobu od 9-11 hod. Před jejím nástupem do funkce totiž existovala i docházková kniha a systém byl přísnější, neboť vyžadoval účast na pracovišti od 9-13 hod. každý den; povolený čas na oběd činil pouze 30 minut. Předchozí vedení soudu však „pro úřady“ vedlo fiktivní evidenci docházky, byť v několika případech byly soudcům uděleny výtky např. za to, že v době oběda byli viděni ve fitness. JUDr. Š. proto uvedla, že daný systém zmírnila, odmítla však tolerovat jeho nedodržování. Navíc, znala stanovisko Ministerstva spravedlnosti (tři lidé z justičního odboru, zejména označila autora komentáře k zákonu o soudech a soudcích JUDr. K.), se kterým se ztotožňovala, a podle tohoto stanoviska se 40-hodinová týdenní pracovní doba vztahuje i na soudce. Příklad Mgr. M. nechtěla řešit v kárném řízení, neboť celou záležitost považovala za banalitu. Problém Mgr. M. spočíval v tom, že odcházel z budovy soudu na 3-4 hodiny a nebyl

ochoten přistoupit na jakoukoliv dohodu, stejně jako dalších 4-5 soudců. Jedná se navíc o problémového soudce, má hodně nedodělků a věci nevyřizuje plynule. Od března 2013 vyřizuje přesně 32 věcí tak, aby dodržel ministerskou normu, a absolutně s ní nekomunikuje. JUDr. Š. rovněž uvedla, že soudcům vždy vyšla vstříc, když např. potřebovali volno za účelem pohřbu nebo stěhování; některým umožnila i práci doma.

[15.] Svědkyně Mgr. B., místopředsedkyně okresního soudu, popsala faktickou situaci provádění kontroly docházky za dřívějšího i současného vedení a uvedla, že soudci byli v opozici k JUDr. Š. již od okamžiku vyhlášení výběrového řízení na místo předsedy. Atmosféra byla vůči kárně obviněné velmi nepřátelská od počátku jejího funkčního období, soudci žádali o její nejmenování a vytýkali JUDr. Š. i čistě osobní záležitosti. Kárně obviněná naopak po svém nástupu do funkce slíbila, že udělá „tlustou čáru“ a nebude se soudcům mstít za to, co proti ní před jmenováním do funkce činili, což také splnila. Celý problém spatřuje svědkyně v tom, že JUDr. Š. po soudcích požaduje, aby řádně pracovali, což ale někteří z nich nebyli ochotni. Chovali se k ní nezdvořile, zasílali jí maily, které svým obsahem byly „za hranou“, a svoji funkci neplnila ani soudcovská rada. Přitom předsedkyně soudu vyšla vstříc řadě soudců, když jim např. umožnila práci doma, resp. byla přístupná k individuálním dohodám o pracovní době. Soudce Mgr. M. má velký počet nedodělků (cca 300), a rozhodování opatrovnických věcí u něj trvá 2-3 roky. V minulosti dělal měsíčně přibližně 70 věcí, dnes pouze 32.

[16.] Svědek Mgr. K. (předseda soudcovské rady okresního soudu) považuje za zlom poradu konanou se soudci v říjnu 2012, na které byl představen nový náhled na evidenci pracovní doby. Evidenční systém byl nastaven tak, že každý soudce musel vyznačit 4 přihlášení denně: příchod do budovy ráno, odchod na oběd a návrat z něj a odchod z budovy domů. V případě, kdy z těchto 4 evidencí chyběla jediná, bylo nutné to projednat s předsedkyní soudu. Systém byl navíc značně chybový a často se i stávalo, že si soudci z důvodu hluku nevšimli, že se jedním přiložením čipu přihlásili hned dvakrát anebo naopak vůbec. Evidenci docházky přitom bylo možno kontrolovat až zpětně, což samozřejmě soudci činili nikoliv každý den a měli pak problém vzpomenout si, co dělali např. před dvěma týdny. Postupovalo se přitom podle stejného vnitřního předpisu jako za minulého vedení soudu, který byl změněn teprve 14. 6. 2013. Od ledna 2013 provádělo vedení soudu striktní kontrolu docházky, a to za situace, kdy trestní soudci museli z důvodu vyřizování prezidentské amnestie pracovat výrazně déle, než bylo požadovaných 8 hodin denně. Dne 28. 1. 2013 soudci obdrželi mail, který je vyzval k přípravě podkladů k evidenci docházky a kterým byli upozorněni na možnost zkrácení platu. Na poradě dne 31. 1. 2013 rozuměli vyjádření JUDr. Š. nicméně tak, že ke snižování platů nebude přistupovat. Jakkoliv proto soudci reptali, evidenční docházkovou povinnost plnili a systému se vzepřel až Mgr. M., který odmítl všechny navrhované způsoby řešení. Na poradě dne 17. 5. 2013 JUDr. Š. svědkovi sdělila, že nebude-li mít vůbec evidovanou přítomnost na pracovišti, nevyplatí mu žádný plat, jakkoliv vykáže vyřízené věci. Evidence docházky „čipováním“ probíhala i za minulého vedení soudu, nicméně nikdy se svědkovi nestalo, že by byl vyzýván k nápravě renonců, kterých se nepochybně dopouštěl. Zavedení stávající evidence a kontroly pracovní doby bylo prováděno bez konzultace se soudcovskou radou. Svědek k dotazu uvedl, že v případě nesrovnalostí v evidenci docházky JUDr. Š. vždy soudcům vyhověla.

IV. Podstatná zjištění plynoucí ze spisu a z předložených důkazních prostředků

[17.] Z obsahu předložených listin plynou zejména následující relevantní skutečnosti.

- Ze záznamu o prověrce věci C starších 3 let u Okresního soudu v Liberci, kterou provedl místopředseda krajského soudu JUDr. V. Š. dne 17. 1. 2013, plyne, že vedení soudu vykonává řádně dohledovou a kontrolní činnost a má přehled o starých věcech.
- Veřejný ochránce práv přípisem ze dne 10. 9. 2013 poděkoval předsedkyni Okresního soudu v Liberci JUDr. Š. za vyjádření k podání paní I. H. s tím, že přijatá opatření považuje za dostatečná. Současně uvedl, že si váží přístupu kárně obviněné, který v této věci vedl k uznání pochybení místopředsedy soudu Mgr. H., a ocenil aktivní snahu o celkovou nápravu situace na exekučním oddělení.
- Z mailové korespondence mezi Mgr. M. a Mgr. H. (místopředseda soudu) plyne, že dne 2. 4. 2013 Mgr. H. sdělil Mgr. M., že na poradě vedení soudu bylo konstatováno, že v uplynulém období 4 týdnů má vykázanu neodpracovanou dobu 3,21 hodiny. Z pověření předsedkyně soudu byl proto Mgr. M. vyzván, zda tento problém vyřeší napracováním nebo náhradním volnem. Dne 3. 4. 2013 Mgr. M. v odpovědi uvedl, že k této výzvě nezaujímá stanovisko a věc nechává na úvaze vedení soudu s přihlédnutím k zákonným kritériím a náročné specializaci a dlouhodobé nadprůměrné výkonnosti. Následně Mgr. H. přeposlal Mgr. M. odpověď JUDr. Š., z níž plyne, že zvláště, je-li práce tak náročná, je třeba plně využít pracovní dobu. Postoj Mgr. M. ji dosti zaráží, považuje-li za samozřejmost, že nemusí dodržovat základní pracovní povinnost a nemá ani dobrou vůli dát si své věci do pořádku. Proto dává účtárně pokyn k úpravě platu.
- Dne 9. 4. 2013 předseda soudcovské rady Okresního soudu v Liberci Mgr. K. požádal Soudcovskou unii o stanovisko ve věci zkrácení platu v procentuálním poměru neodpracovaných hodin vzhledem k zákoníkem práce požadovanému počtu odpracovaných hodin. Na tuto žádost odpovědělo mailem vedení Soudcovské unie dne 18. 4. 2013 tak, že je třeba odlišovat výkon funkce soudce a dobu jeho pobytu na pracovišti. Ustanovení § 34 odst. 2 zákona o platu se vztahuje pouze na dobu, kdy není vykonávána funkce soudce včetně všech jejích součástí, tzn. kdy soudci brání překážky ve výkonu všech jeho práv a povinností. Výkon funkce soudce v žádném případě nelze omezovat na dobu jeho přítomnosti na pracovišti. Za zaviněné porušení svých povinností může být soudce stíhán v kárném řízení, nikoliv však snížením platu.
- Dne 19. 4. 2013 podal Mgr. M. stížnost na postup JUDr. Š., adresovanou kárnému navrhovateli a dále ministru spravedlnosti, předsedkyni Nejvyššího soudu a JUDr. Š. S touto stížností se ztotožnila soudcovská rada, „a to z mandátu 28 z 32 soudců zdejšího soudu“. Obsahem této stížnosti je konstatování, že v březnu 2013 odpracoval Mgr. M. v budově soudu o 3 hodiny a 21 minut méně, než na tento měsíc připadá podle zákoníku práce. Řešení situace ponechal Mgr. M. na vedení soudu s upozorněním na svoje nadstandardní výkony ve vyřizování věcí a specializaci na věci s cizím prvkem. Odmítl si tyto hodiny nadpracovat anebo si vzít neplacené volno. Následně JUDr. Š. rozhodla pokynem mzdové účetní o nevyplacení části platu. Mgr. M. tvrdil, že předseda soudu není ze zákona oprávněn zasahovat do odměňování soudce; jeho úkolem je pouze zajišťovat prostřednictvím rozvrhu práce výkon soudnictví. Předseda soudu není vůči soudcům nadřízeným vedoucím zaměstnancem a nemůže jim proto přidělovat práci a ani jinak určovat jejich pracovní vztah. Ustanovení § 34 zákona o platu upravuje pouze případ dočasného nevykonávání funkce. Zákon o platu je přitom zákonem speciálním oproti úpravě pracovněprávní. Zákon o soudech odlišuje vznik a zánik funkce soudce od jeho pracovního vztahu, kdy tento pracovní vztah je součástí funkce soudce a nejedná se proto o

synonyma. Výkon funkce proto nelze omezovat na dobu, kdy je soudce přítomen na pracovišti (shodně rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2868/2012; veškerá judikatura Nejvyššího soudu je dohledatelná na www.nsoud.cz). Jestliže Ministerstvo spravedlnosti stanoví doporučený počet věcí, které mají být vyřízeny, a Mgr. M. jich v březnu 2013 vyřídil dvojnásobek, je zřejmé, že vynaložil dvojnásobek času a úsilí a předsedkyně soudu nemohla dospět k závěru, že práci nevykonal v zákoníkem práce stanoveném počtu hodin. Výkon funkce soudce totiž lze provádět i mimo budovu soudu (sebevzdělávání, studium spisů, řešerše judikatury atp.) a nelze jej omezovat jen na dobu, kdy je na pracovišti. Výklad zastávaný JUDr. Š. by vedl k absurdnímu závěru, že soudce, který vyřídil odpovídající počet případů, by nedostal žádný plat, jestliže by vedení soudu nesdělávalo informace o své přítomnosti v budově k evidenčním účelům. Jestliže proto JUDr. Š. dospěla k závěru, že Mgr. M. porušil svoje zákonné povinnosti, mělo být iniciováno kárné řízení.

- Podle úředního záznamu ze dne 24. 4. 2013, Spr 2241/2013, podepsaného JUDr. H., se uskutečnila schůzka předsedy krajského soudu JUDr. Kohoutka s JUDr. Š. za účasti místopředsedů krajského soudu JUDr. H. a JUDr. Š. Předmětem jednání byla stížnost soudce Mgr. M. na snížení platu. JUDr. Š. situaci vysvětlila tak, že Mgr. M. nebylo provedeno sražení z platu, nýbrž došlo k proplacení jen té části pracovní doby, kterou skutečně odpracoval. Trvala na správnosti svého postupu s tím, že je připravena jej obhájit v občanskoprávním sporu. Vedení krajského soudu jí sdělilo, že s tímto postupem nesouhlasí, neboť mělo být postupováno podle zákona o soudech. Na dotaz, jak bude postupovat v případech, kdy nebude napracována přestávka na oběd delší než 30 minut, JUDr. Š. uvedla, že bude postupovat stejným způsobem., tzn. přepočte plat soudce podle skutečně odpracovaných hodin. Vedení krajského soudu ji závěrem upozornilo na odpovědnost za chod soudu a na osobní odpovědnost v případě neúspěšného soudního sporu s Mgr. M.

- Mailovým přípisem ze dne 25. 4. 2013 předseda soudcovské rady Okresního soudu v Liberci Mgr. K. sdělil kárnému navrhovateli, že velká část soudců je připravena prostřednictvím elektronické evidence vyznačit pouze svůj příchod a odchod do budovy. Stávající elektronický program však odpracované hodiny vykáže jen tehdy, vyznačí-li soudce rovněž příchod a odchod z oběda, což ve svém důsledku znamená, že pokud soudce opomene vyznačit kterýkoliv z těchto čtyřech údajů, systém automaticky pracuje s tím, že soudce vůbec v budově soudu nebyl a nemá proto odpracovánu žádnou hodinu. Mgr. K. požádal o řešení situace „způsobem hodným našeho profesního stavu“.

- Z výkonnostní tabulky Okresního soudu v Liberci za březen 2013 plyne, že Mgr. M. vyřídil celkem 81 věcí PaNc, jednu věc C, EC a 8 věcí L.

- Ze stanoviska Ministerstva spravedlnosti ze dne 15. 8. 2013, č. j. 355/2013-OJ-SO/3, k povaze pracovního vztahu soudce, zaslaného JUDr. P., pověřenou zastupováním funkce ředitele justičního odboru, plyne, že funkce soudce není vykonávána v pracovním poměru, nýbrž v pracovním vztahu. Proto se na výkon této veřejné funkce vztahuje zákoník práce, jen stanoví-li tak zvláštní předpisy. Tímto předpisem je § 84 odst. 4 zákona o soudech, podle něhož se na pracovní vztah soudce vztahuje zákoník práce a jiné pracovněprávní předpisy přiměřeně, pokud zákon o soudech nebo jiný předpis nestanoví jinak. Přiměřené použití zákoníku práce se proto týká jen těch ustanovení, u nichž je tato aplikace rozumně možná a důvodná (např. při určování podmínek pracovních cest, stanovování rozvržení pracovní doby a vytváření podmínek pro výkon práce mimo pracoviště). Práva a povinnosti z pracovního vztahu soudce vykonává soud, v jehož rámci soudce vykonává

svoji funkci, a v jeho rámci příslušný předseda soudu. Tato skutečnost nekoliduje s principem nezávislosti soudce, jelikož podle Ústavy (čl. 82 odst. 1) se tato nezávislost vztahuje jen na „výkon funkce“, tedy na jeho rozhodovací činnost. Omezením soudcovské nezávislosti proto není požadavek, aby soudce plnil povinnosti, stanovené právními předpisy, a to včetně povinností pracovněprávních. Součástí pracovního vztahu soudce je i vymezení pracovní doby (§ 84 odst. 2 a 3 zákona o soudech). Toto rozvržení pracovní doby má vést k optimálnímu sladění potřeb výkonu soudnictví se specifickou povahou soudcovské funkce, která umožňuje volnější vazbu na pracoviště u soudu. Nerespektování daného rozvržení pracovní doby je porušením povinností soudce. Plat soudce je koncipován jako plat měsíční a pro vznik nároku na plat není rozhodující množství vykonané práce. Podle ustanovení § 34 odst. 3 zákona o platu platí, že *[p]ředstaviteli, jehož výkon funkce se řídí zvláštním právním předpisem a zákoníkem práce, a soudci nenáleží, pokud se dále nestanoví jinak, plat za dobu, po kterou dočasně nevykonává funkci z důvodů, pro které se podle zákoníku práce zaměstnancům neposkytuje náhrada mzdy, pokud se dále nestanoví jinak*. Takové opatření ovšem není srážkou z platu, neboť na tyto by se vztahoval § 147 odst. 1 písm. c) zákoníku práce. Nevyplacení platu nebo jeho části je proto důsledkem okolnosti, že na určitou část platu soudci nevznikl nárok a pokud by byl přesto plat vyplacen v plné výši, jednalo by se o bezdůvodné obohacení a také o neoprávněné nakládání s rozpočtovými prostředky. Povinnost vést evidenci pracovní doby se přitom vztahuje i na soudy (§ 96 zákoníku práce). Vždy je však třeba respektovat důstojnost postavení soudců a rozvržení stanovené pracovní doby; zejména se nesmí jednat o prostředek šikany.

- Pravomocným rozsudkem ze dne 16. 10. 2013, č. j. 34 C 126/2013-83, Okresní soud v České Lípě vyhověl žalobě podané Mgr. M. proti České republice – Okresnímu soudu v Liberci o zaplacení částky 1.751 Kč s příslušenstvím. V odůvodnění rozsudku soud především uvedl, že použít zákoník práce na pracovní vztah soudce lze až poté, co nelze aplikovat žádné ustanovení zákona o soudech anebo zvláštních předpisů, kterým je zejména zákon o platu. Podle ustanovení § 34 odst. 1 a 7 tohoto zákona náleží soudci plat ode dne, kdy splnil zákonné podmínky pro výkon funkce, až do ukončení pracovního vztahu. Je nepochybné, že i pro soudce je stanovena pracovní doba, kterou musí dodržovat, a její nerespektování je proto porušením povinností soudce. Postup, který může vůči takovému soudci následovat, je však upraven přímo v zákoně o soudech (ustanovení o kárné odpovědnosti) a nelze tedy postupovat podle zákoníku práce. Předsedkyně soudu proto nemohla dát účtárně pokyn k nevyplacení části platu soudce, neboť zákon o soudech takový postup nepřipouští. Zákon o platu navíc stanoví, kdy se soudci neposkytuje plat (§ 34 odst. 3), tj. po dobu, kdy dočasně nevykonává svoji funkci z důvodů, pro které se podle zákoníku práce zaměstnancům neposkytuje náhrada mzdy. S odkazem na nynější § 191 a násl. zákoníku práce se má za to, že soudci nenáleží plat v době dočasné pracovní neschopnosti, karantény, mateřské či rodičovské dovolené, ošetřování dítěte či jiného člena domácnosti. Žádná taková okolnost v březnu 2013 u Mgr. M. nenastala a proto mu náležel plat v plné výši.

- Součástí tohoto spisu je také výtka, uložená kárně obviněnou podle ustanovení § 88a zákona o soudech Mgr. M. dne 14. 6. 2013. Obsahem výtky je, že v období od 25. 2. Do 22. 3. 2012 došlo k neomluvené absenci v délce 3 hodin a 21 minut; počínaje dnem 25. 4. 2013 Mgr. M. vyznačuje pouze příchod a poslední odchod z budovy, nikoliv odchody v průběhu dne. Předsedkyně soudu tedy nemá žádnou informaci o přítomnosti

na pracovišti a v evidenčním systému je takto vykazována přítomnost na pracovišti po značné množství hodin včetně přesčasových, což však neodpovídá realitě.

- Z osobního spisu JUDr. Š. se podává, že dne 13. 4. 2007 byla jmenována soudkyní, přidělenou od 1. 7. 2007 k Okresnímu soudu v Jablonci nad Nisou. S účinností od 1. 10. 2012 byla jmenována předsedkyní Okresního soudu v Liberci. Ze spisu dále plyne, že JUDr. Š. nikdy nebylo uloženo kárné opatření.

V. Posouzení věci kárným senátem

[18.] Zákon o soudech v oddílu 4 dílu 2 odlišuje kárnou odpovědnost soudců a funkcionářů soudu. To se projevuje především v ustanovení § 87 tohoto zákona, podle jehož odst. 1 je kárným proviněním soudce zaviněné porušení povinností soudce, jakož i zaviněné chování nebo jednání, jímž soudce narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné, odborné a spravedlivé rozhodování soudů. Na funkcionáře soudu se vztahuje odst. 2 citovaného ustanovení, podle něhož kárným proviněním *předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu je též zaviněné porušení povinností spojených s funkcí předsedy soudu, místopředsedy soudu, předsedy kolegia Nejvyššího soudu nebo Nejvyššího správního soudu.*

[19.] Jak zdejší senát vyslovil již dříve (rozhodnutí ze dne 3. 10. 2013, sp. zn. 16 Kss 8/2013, www.nssoud.cz), *předseda soudu má podle současné právní úpravy dvojí postavení: je soudcem a zároveň se podílí na výkonu státní správy soudu (k tomu také nález Ústavního soudu č. 349/2002 Sb.). Primární by však mělo být vždy jeho postavení soudce; dočasně vykonávaná funkce je z tohoto hlediska jen jakousi „nadstavbou“. ... Na každém předsedovi soudu proto spočívá velká odpovědnost, a to nejen právní a manažerská, nýbrž také lidská. Dobrý předseda soudu by totiž měl dobře vědět, kteří ze soudců jsou odborně na úrovni, pracovití, flexibilní, a kteří naopak nastavené tempo z hlediska svých osobních dispozic nejsou schopni dodržet, nemají zájem se dále vzdělávat a pracovat na sobě anebo vykonávané funkci nepřikládají potřebnou vážnost. Je pak především na předsedovi soudu, aby v konkrétním případě soudci pomohl, aby jej povzbudil, anebo případně aby s ním jeho situaci probral a pokusil se nalézt odpovídající řešení, spočívající např. v posílení daného úseku či v přeřazení na jinou agendu, která bude danému soudci lépe vyhovovat (samozřejmě pokud to je v rámci daného soudu možné a vhodné). Klíčové je mít neustále na zřeteli, že funkce soudce není ničím jiným než službou a úkolem soudu je rychlá, efektivní a spravedlivá ochrana práv a svobod (čl. 4 Ústavy ČR). Dobrý předseda soudu by proto měl být hodnocen právě a pouze podle toho, jak se soud, v jehož čele stojí, dokáže této svoji povinnosti zhostit.*

[20.] V nyní projednávaném případě kárný návrhovač tvrdí, že JUDr. Š. porušila ustanovení § 127 odst. 1 písm. a) zákona o soudech, podle něhož *[p]ředseda okresního soudu vykonává státní správu okresního soudu tím, že zajišťuje chod soudu po stránce personální a organizační; za tím účelem zejména stanoví počty přísedících tohoto soudu, zajišťuje řádné obsazení soudu vyššími soudními úředníky, soudními tajemníky, soudními vykonavateli a dalšími zaměstnanci a vyřizuje personální věci soudců.* Podstata tvrzeného porušení citovaného zákonného ustanovení měla spočívat v tom, že JUDr. Š. neoprávněně rozhodla o snížení platu a paušální náhrady soudce Mgr. M. za měsíc březen 2013.

[21.] K tomu kárný senát především uvádí, že nepovažuje za významnou polemiku vedenou ze strany kárně obviněné v tom směru, že ve skutečnosti nerozhodla o snížení platu, nýbrž pouze neproplatila jeho část. Pro toto kárné řízení je totiž relevantní toliko to, zda k tomuto svému postupu měla zákonnou kompetenci či nikoliv, a pokud ji neměla, zda se svým jednáním dopustila kárného provinění. Mezi účastníky řízení totiž není sporu ohledně skutkových okolností případu, tedy o tom, že JUDr. Š. dala účtárně soudu pokyn k předmětné úpravě platu a v důsledku této skutečnosti došlo ke zkrácení mzdy Mgr. M. za daný měsíc. Těmito skutkovými okolnostmi se ostatně již dostatečně zabýval v dříve citovaném pravomocném rozsudku Okresní soud v České Lípě.

[22.] Kárný senát rovněž nepovažuje za nutné zabývat se celkovou atmosférou, která aktuálně panuje ve vztahu mezi soudci Okresního soudu v Liberci a mezi jeho předsedkyní, a hodnotit, kdo má na vzniklém napětí větší podíl. Není úkolem soudu v tomto řízení vyjadřovat se ani k celkové situaci Okresního soudu v Liberci, na kterou kárně obviněná poukazuje: probíhající oprava budovy, zdařilé vymáhání dluhů, snižující se celkový počet nedodělků atp. Smyslem kárného řízení totiž není posuzovat celkovou úroveň řízení okresního soudu a hodnotit, zda jeho současné vedení pracuje lépe, než vedení předchozí. Pro nyní rozhodovanou věc je klíčové posoudit toliko to, zda se JUDr. Š. v daném konkrétním případě při snížení platu soudce Mgr. M. skutečně dopustila protizákonného excesu, anebo zda postupovala sice protiprávně, nicméně za daných okolností je její jednání obhajitelné v tom smyslu, že se jednalo o právně nejednoznačnou právní otázku, případně o akceptovatelné lidské pochybení nevelké intenzity, a proto nemůže být založena ani její kárná odpovědnost.

[23.] Samotná právní otázka, zda v daném případě JUDr. Š. postupovala *lege artis* či nikoliv, totiž byla vyřešena již citovaným pravomocným rozsudkem Okresního soudu v České Lípě. Navíc, právní názor obsažený v tomto rozsudku nelze považovat za překvapivý či dokonce průlomový, neboť velmi podobný zformuloval v několika svých rozsudcích též Nejvyšší soud. V rozsudku ze dne 5. 6. 2007, sp. zn. 21 Cdo 612/2006, např. uvedl, že *pro výkon funkce soudce (pracovní vztah soudce) je stanovena pracovní doba, jejíž délka činí nejvýše 40 hodin týdně; takto určená pracovní doba je stanovenou týdenní pracovní dobou soudce. ... Právní úprava v tomto směru - jak vyplývá zejména z ustanovení § 84 odst. 2 a 4 zákona o soudech - předsedovi soudu umožňuje (a současně ukládá), aby ve vztahu ke každému soudci, který byl k soudu přidělen nebo přeložen, rozvrhl týdenní pracovní dobu nebo uplatnil pružnou pracovní dobu (a některou její formu) a aby tato opatření provedl v souladu s požadavkem na zajištění řádného výkonu soudnictví u soudu, aniž by přitom byl "omezen" těmi ustanoveními zákoníku práce nebo jiných pracovněprávních předpisů, která by rozvržení pracovní doby nebo uplatnění pružné pracovní doby a některé její formy způsobem odpovídajícím požadavku na zajištění řádného výkonu soudnictví u soudu neumožňovala (bránila). K zajištění řádného výkonu soudnictví dále může předseda soudu nařídít soudci pracovní pohotovost na pracovišti, v místě jeho bydliště nebo na jiném vhodném místě (§ 84 odst. 3 zákona o soudech). ... Z principů soudcovské nezávislosti je nutno mimo jiné dovodit, že předseda soudu a ani jiné orgány státní správy soudů nejsou vůči soudci "nadřízenými vedoucími zaměstnanci" a nemohou mu tedy ani "přidělovat práci", ani jinak podle své úvahy určovat pracovní vztah soudce; práva a povinnosti předsedy soudu a jiných orgánů státní správy soudů vůči soudcům (a tedy také k pracovnímu vztahu soudců) přiděleným nebo přeloženým k určitému soudu upravují právní předpisy, zejména právní předpisy o státní správě soudů. ...*

Obsah pracovního vztahu soudce (výkon soudnictví soudcem u soudu, k němuž byl přidělen nebo přeložen) tedy není určován smlouvou (dohodou) nebo pokynem předsedy soudu jakožto "nadřízeného vedoucího zaměstnance", ale veřejně přístupným rozvrhem práce. V závislosti na tom, jaké věci připadají podle rozvrhu práce do jednotlivých soudních oddělení, pak předseda soudu stanoví v pracovním řádu rozvržení pracovní doby jednotlivých soudců, ... to vše tak, aby u soudu (tj. ve všech soudních odděleních) byl zajištěn řádný výkon soudnictví. ... K projednání a rozhodnutí sporů a jiných věcí "napadlých" do příslušného soudního oddělení soudci tvořící senát nebo samosoudce využívají stanovenou pracovní dobu; vyžaduje-li to řádný výkon soudnictví, provádí - aniž by k tomu byl potřebný souhlas předsedy soudu - potřebné úkony a jinou činnost nad stanovenou pracovní dobu, a to i v noci nebo ve dny pracovního klidu, popřípadě v rámci nařízené pracovní pohotovosti. Vyplývá z toho mimo jiné, že soudce musí být připraven vykonat při výkonu soudnictví určitou činnost (provést potřebný úkon) kdykoliv (v kteroukoliv dobu, v níž musí být podle zákona provedena) [soudce je soudcem 24 hodin denně (7 dní v týdnu)] a že tedy může být "kdykoliv povolán k výkonu svého zaměstnání".

[24.] V rozsudku ze dne 4. 4. 2013, sp. zn. 21 Cdo 2868/2012, Nejvyšší soud výslovně uvedl, že *funkce soudce je veřejnou funkcí, není však vykonávána v pracovním poměru; na vztahy vyplývající z výkonu funkce soudce se proto zákoník práce nevztahuje. ... Pojem "dočasně nevykonává funkci", užitý v ustanovení § 35 odst. 3 věty první zákona o platu, není v zákoně definován a je proto třeba provést jeho vymezení výkladem zákona. Při tomto výkladu musí být v první řadě vzato v úvahu, že soudce dočasně nevykonává funkci jen tehdy, brání-li mu překážky ve výkonu práv a povinností v jeho pracovním vztahu a, současně, nemůže-li vykonávat ani další činnosti, které jsou součástí funkce soudce... Funkci soudce navíc nelze redukovat jen na pracovní vztah. Protože součástí výkonu funkce soudce jsou i další činnosti, lze rozumět "nevykonáváním funkce" soudce ve smyslu ustanovení § 35 odst. 3 věty první zákona o platu pouze takový stav, kdy se vyskytne překážka, která brání soudci vykonávat vše, co patří do soudcovské funkce. Doba čerpání dovolené soudcem takovou překážku nepochybně nevytváří.*

[25.] Kárný senát, vycházející z citované judikatury (s jejímiž závěry se plně ztotožňuje), konstatuje, že smyslem rozvržení pracovní doby a nařízení pracovní pohotovosti (§ 84 odst. 2 a 3 zákona o soudech) není samoúčelné zavedení pevných pravidel, podle kterých se musí soudci po celou pracovní dobu zdržovat v budově soudu, nýbrž maximálně efektivně zajistit řádný výkon soudnictví. Obsahem funkce soudce je totiž výkon soudnictví u soudu, k němuž byl soudce přidělen nebo přeložen.

[26.] Kárný senát ve svých úvahách vychází z toho, že soudce je ústavním činitelem, vykonávajícím veřejnou moc. Předtím, než se někdo stane soudcem, musí splnit řadu podmínek a předpokladů, a to v oblasti odborné i osobnostní. Jak k tomu uvedl Ústavní soud (nález sp. zn. Pl. ÚS 7/02, <http://nalus.usoud.cz/>), *akt ustanovení soudce do jeho funkce bez časového omezení musí však již být učiněn v přesvědčení o tom, že kandidát ve všech směrech ob stojí. Právě do procesu, předcházejícímu jmenování soudce do jeho funkce, by tak mělo být koncentrováno veškeré kvantum možných požadavků na soudce kladených, a právě zde tedy musí hodnocení odborné způsobilosti podléhat těm nejprísnějším kritériím, vylučujícím tak již v samotném počátku možnost jmenovat soudcem osobu nedostatečně odborně způsobilou a takovou, u níž nejsou dány záruky dalšího sebevzdělávání (případně i za cenu změny dosavadní praxe za takovou, která by umožňovala do funkce soudce jmenovat pouze takovou*

osobu, u které již její kvality mravní, lidské i odborné byly výsledky její dřívější profese ověřeny). Okamžikem jmenování se však taková osoba stává soudcem a aktivizuje se tak i nezbytný atribut této funkce, vystupující v podobě nezávislosti soudce. Ten pak při rozhodovacím procesu nejenže sám musí být nezávislým a nestranným, ale měl by takto být také objektivně veřejností vnímán.

[27.] Z povahy funkce soudce plyne, že se soudce samozřejmě část pracovní doby zdržuje na pracovišti tak, aby byl výkon soudnictví plnohodnotně prováděn. Každý soudce totiž pracuje v rámci určitého oddělení, často je součástí „minutýmů“, musí komunikovat s kolegy i funkcionáři soudu a případně i s účastníky řízení. Nemluvě pochopitelně o nezbytnosti soudců vést soudní jednání. Kárný senát proto nikterak nezpochybňuje samotnou skutečnost, že je prováděna evidence soudců na jejich pracovišti, tedy v budově soudu, jakkoliv ji nepovažuje za nezbytnou.

[28.] Zcela jinou otázkou je však to, jaký význam a důsledky má mít tato evidence. Jak plyne již z dříve vysloveného, jediným smyslem rozvržení pracovní doby je zajištění řádného výkonu soudnictví. Každý soudce za tento řádný výkon soudnictví nese osobní odpovědnost a pokud by předseda soudu dospěl k závěru, že této svojí odpovědnosti nedostál (např. jsou u něj zjištěny průtahy v řízení, nenařizuje jednání nebo se k nim nedostavuje apod.), je plně legitimní zvážit podání kárného návrhu. V jeho rámci pak lze podpůrně argumentovat i tím, že soudce nedodržuje pracovní dobu, a tedy nevěnuje svojí činnosti potřebné úsilí a nasazení, a v důsledku toho postupuje v konkrétních řízeních protizákonně, neodborně, liknavě, případně se dopouští průtahů. Jinak řečeno: důvodem zahájení kárného řízení by neměla být pouhá skutečnost, že soudce neeviduje svoji přítomnost na pracovišti, případně z této evidence plyne, že přesně nedodržuje stanovenou pracovní dobu, neboť v tomto případě by tento evidenční systém nebyl ničím jiným než samoučelným prostředkem šikany soudců. Kárné řízení by mělo být zahájeno teprve tehdy, pokud se tato (tvrzená) neúčast soudce v budově soudu v příslušné délce, příp. době, negativně projeví na jím vykonávané práci.

[29.] Kárný senát proto zdůrazňuje, že argumentace evidencí docházky daného soudce by měla mít při úvahách o zahájení kárného řízení s některým soudcem pouze podpůrný význam. Práci a činnost soudce totiž nelze zaměňovat se směnným provozem, u něhož je z pochopitelných důvodů nezbytné zajistit neustálý provoz výroby, a kde pracovní doba zaměstnance končí uplynutím pevně stanovených a odpracovaných osmi hodin. Jak plyne z citovaného rozsudku Nejvyššího soudu, soudce svoji funkci skutečně vykonává nikoliv 8, nýbrž v řadě případů i 24 hodin denně. Funkce a práce soudce totiž v sobě obnáší nezbytnost sebevzdělávání, získávání informací odborného rázu i informací společensky významných (politické zpravodajství, poznatky z jiných vědních disciplín), diskuse s kolegy i osobami z jiných profesí, soudce je ze zákona o soudech oprávněn vykonávat pedagogickou a vědeckou činnost a požadavek na jeho přítomnost přesně 40 hodin týdně v budově soudu se proto zcela míjí s jeho profesí i posláním.

[30.] Lze tak učinit dílčí závěr, že postup kárně obviněné, která na základě pouhé „evidenční absence“ Mgr. M. v budově soudu, a to bez jakéhokoliv ohledu na to, zda tato absence ohrozila či omezila řádný výkon soudnictví, dala pokyn ke snížení jeho platu, byl protiprávní nejen ve smyslu porušení zákona (tzn. absence jakékoliv zákonné opory pro

tento postup, když z citované judikatury jasně plyne, že tímto zákonným podkladem nemohlo být ani ustanovení § 34 odst. 2 zákona o platu), nýbrž také v nepochopení a popření podstaty a smyslu funkce soudce, jeho práce a poslání ve společnosti.

[31.] V projednávaném kárném řízení je nicméně rozhodující otázkou posouzení toho, zda popsany protiprávní postup JUDr. Š. představuje kárné provinění. Z ustálené judikatury kárných senátů totiž plyne, přičemž kárně obviněná v průběhu ústního jednání na tuto judikaturu odkázala (viz zejména rozhodnutí sp. zn. 16 Kss 5/2012), že pouze za určitý právní názor by soudci zásadně neměli být shledáni kárně odpovědnými. Nezákonný postup či vydání nezákonného rozhodnutí, odůvodněné jiným právním názorem, může představovat důvod pro zahájení kárného řízení s příslušným soudcem v zásadě pouze tehdy, pokud je z okolností případu patrné, že buď (1.) bylo porušeno jednoznačné znění aplikované právní normy, anebo (2.) nebylo respektováno zrušovací rozhodnutí výše postaveného soudu v konkrétní věci (k tomu podrobněji viz např. rozhodnutí NSS ze dne 10. 5. 2011, č. j. 13 Kss 11/2010 - 51) či (3.) existuje jednotná a ustálená judikatura nejvyšších soudů, kterou daný soudce odmítl akceptovat bez toho, aby svůj odlišný právní názor podepřel komplexní, racionální a transparentní konkurující argumentací.

[32.] V nyní projednávaném případě je však situace oproti citovanému právnímu názoru odlišná v tom, že JUDr. Š. nerozhodovala jako soudce, jehož ústavně zaručenou nezávislost je třeba chránit, z čehož také kárná judikatura dovodila zmíněný velmi restriktivní přístup při hodnocení správnosti právního názoru jako důvodu pro zahájení kárného řízení, nýbrž jako soudní funkcionář. Kárně obviněná tedy nerozhodovala jako součást moci soudní, nýbrž vykonávala státní správu, tedy moc exekutivní. Je proto namístě její jednání hodnotit daleko přísněji, protože je z povahy věci zřejmé, že zpochybněním jejího postupu nemůže dojít k porušení zásady nezávislosti a nestrannosti soudů a soudců. Předseda soudu totiž může pro zajištění řádného chodu soudu po stránce personální a organizační ve smyslu ustanovení § 127 odst. 1 písm. a) zákona o soudech volit jen takové prostředky a postupy, které mají zákonný podklad. Případné neúčasti soudce na pracovišti proto snížením platu soudců řešit nemůže, neboť pro takovýto postup zákonnou oporu nemá, jak bylo vyloženo dříve.

[33.] Pokud JUDr. Š. argumentuje tím, že byla povinna respektovat stanovisko Ministerstva spravedlnosti, jeho právní názor a výklad, neboť v opačném případě by se vystavila riziku neoprávněného čerpání rozpočtových prostředků a mohla by být proti ní podán kárný návrh, příp. žaloba o náhradu škody, je třeba uvést, že tento argument přesvědčivě vyvrací již pouhá časová souslednost děje. Jak totiž plyne z provedených důkazů, pokyn účtárně k úpravě platu udělila JUDr. Š. začátkem dubna 2013, zatímco předmětné stanovisko bylo ministryní spravedlnosti schváleno dne 7. 8. 2013 a doručeno kárně obviněné dne 19. 8. 2013, tedy o 4 měsíce později. Jinak řečeno, nedává smysl, aby se JUDr. Š. cítila být vázána stanoviskem, které v rozhodné době ještě vůbec neexistovalo. Není tedy pravdou, že – jak se snaží JUDr. Š. navodit dojem – pouze plnila požadavky, stanovené ministerstvem. Naopak, příslušný krok proti soudci Mgr. M. učinila z vlastní iniciativy a teprve následně byl její postup fakticky akceptován ministerstvem. Z okolností tohoto případu a z průvodního přípisu je navíc zřejmé, že předmětné stanovisko si JUDr. Š. sama vyžádala, a to za situace, kdy již byla podána občanskoprávní žaloba Mgr. M. (29.

4. 2013), a zaslala je Okresnímu soudu v České Lípě za účelem obhajoby svého postupu v této věci.

[34.] Jestliže v průběhu ústního jednání JUDr. Š. uvedla, že právní názor Ministerstva spravedlnosti znala ještě předtím, než jej obdržela v písemné formě, a to od tří lidí, pracujících tam na justičním odboru (výslovně označila JUDr. Kocourka, spoluautora komentáře zákona o soudech a soudcích), kteří jej sdělili ústně, konstatuje kárný senát, že toto tvrzení nemá pro jeho rozhodování v tomto řízení žádnou relevanci. I pokud by tomu totiž bylo tak, jak uvádí kárně obviněná (pro což však není žádná opora ve spise), zastává kárný senát stanovisko, že předseda soudu by měl být natolik rozhodnou a sebevědomou osobností, že by se neměl submisivně řídit a považovat za určující pro své počínání ve vztahu ke „svým“ soudcům názory několika úředníků ministerstva, neformálně vyslovené při osobním rozhovoru, případně na nějaké poradě. Jak totiž plyne z citovaného stanoviska ministerstva, schváleno ministryní spravedlnosti bylo teprve dne 7. 8. 2013, takže do té doby se skutečně nejednalo o nic jiného než o názory několika jedinců, zaměstnaných na této instituci.

[35.] Argumentace JUDr. Š. je velmi nepřesvědčivá a nekonzistentní i tehdy, když tvrdí, že vyřešení sporu v rámci civilního řízení považovala za šetrnější a vstřícnější postup než zahájení kárného řízení proti Mgr. M. Předně, snížením mzdy žádné civilní řízení sama vyvolat nemohla a kárnému soudu není ani zřejmé, kde měla jistotu, že Mgr. M. příslušnou žalobu skutečně podá. Dále, bylo prokázáno, že dne 14. 6. 2013 udělila JUDr. Š. soudci Mgr. M. podle ustanovení § 88a zákona o soudech výtku, a to jednak za neomluvenou absenci v období od 25. 2. do 22. 3. 2013 v délce 3 hodin a 21 minut, a dále za neplnění pokynů ohledně evidence pracovní doby od 25. 4. 2013 spočívající v pouhém vyznačování příchodu do budovy a odchodu z ní a nevyznačování odchodů a příchodů do budovy v průběhu dne. Přitom jí mělo být známo, že výtku uložená podle § 88a zákona o soudech sice není kárným opatřením uvedeným v § 88 odst. 1 tohoto zákona, které může uložit kárný senát, přesto však jde o disciplinární opatření uložené podle zákona o soudech a za stejné provinění by proto již daný soudce již v kárném řízení postižen být nemohl (viz rozhodnutí kárného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2010, č. j. 13 Kss 2/2010 - 87). Jinak řečeno, jakkoliv proti Mgr. M. za domnělé pochybení nezažala kárné řízení, sama mu uložila disciplinární opatření, které má samozřejmě rovněž určité difamační účinky; byť samozřejmě nikoliv takové intenzity jako zahájené kárné řízení a případné uložení kárného opatření.

[36.] Na základě provedeného dokazování a ze všech uvedených důvodů má kárný senát za postaveno najisto, že se JUDr. Š. v postavení předsedkyně okresního soudu dopustila protizákonného jednání, přičemž toto jednání nelze hodnotit jako - v té době a podle konkrétních okolností případu - právně obhajitelné, tzn. jednání založené na nejednoznačné zákonné úpravě, a navíc konvenující výkladu Ministerstva spravedlnosti. Nelze totiž ani přehlédnout, že JUDr. Š. byla od tohoto jednání odrazována vedením krajského soudu a znala také nesouhlasné stanovisko svých kolegů soudců. Tímto jednáním proto kárně obviněná porušila svoji povinnost plynoucí z ustanovení § 127 odst. 1 písm. a) zákona o soudech, tedy povinnost zajistit chod okresního soudu po stránce personální a organizační. Postup kárně obviněné, který byl v tomto kárném řízení přezkoumáván, totiž nebyl veden snahou o přiměřené zajištění řádného výkonu

soudnictví, k čemuž pouze a jedině může rozvržení pracovní doby a její případná evidence sloužit, nýbrž byl samoučelný a zcela překračující zákonné pravomoci předsedy soudu. Tím se JUDr. Š. dopustila kárného provinění podle ustanovení § 87 odst. 2 zákona o soudech.

[37.] Při úvahách o druhu kárného opatření kárný senát především zohlednil, že se JUDr. Š. v rozhodné době, tedy v první polovině roku 2013, pohybovala ve značně konfrontačním prostředí, kde zjevně i ze strany Mgr. M. nebyla seznatelná ochota ke hledání a nalezení konsensuálního řešení nastalé situace. Její popsané pochybení bylo první svého druhu, nikdy v minulosti nebyla kárně trestána, a to ani jako soudce, a návrhovatel nevyvrátil její opakovaně zmiňovanou motivaci spočívající v zájmu na vytvoření co nejefektivněji působícího soudu, který by poskytoval občanům co možná nejvyšší službu při ochraně jejich práv, a to z hlediska rychlosti řízení i kvality rozhodovací činnosti. Nelze opomenout ani skutečnost, že po vydání pravomocného rozsudku Okresního soudu v České Lípě jej bez dalších výhrad respektuje. Proto kárný senát upustil od uložení kárného opatření, neboť má za to, že již samotné projednání kárného provinění se jeví jako postačující.

P o u č e n í: Odvolání proti rozhodnutí v kárném řízení **n e n í** přípustné.

V Brně dne 10. ledna 2014

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda kárného senátu